

**KESKINÄISIÄ TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖITÄ KOSKEVA SU-
LAUTUMISSUUNNITELMA**

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ILMARISEN

JA

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERAN

välillä

29. kesäkuuta 2017

CASTRÉN & SNELLMAN

LIITTEET

- Liite 1** Vakuutusyhtiölain 19 luvun 3 §:n 1 momentin 1-kohdan mukainen ehdotus sulautuvan yhtiön vakuutuskannan sekä muiden varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle yhtiölle
- Liite 2** Vakuutusyhtiölain 19 luvun 3 §:n 1 momentin 2-kohdassa tarkoitettu selvitys siirtyvästä tasoitusmäärästä
- Liite 3** Selvitys vakuutusyhtiölain 9 luvun ja eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain mukaisten vakavaraisuusvaatimusten täyttämisestä
- Liite 4** Ehdotus vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestykseksi
- Liite 5** Osakeyhtiölain 16 luvun 3 § 2 momentin 9-kohdan mukainen selvitys
- Liite 6** Tilintarkastajien lausunnot

KESKINÄISIÄ TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖITÄ KOSKEVA SULAUTUMISSUUNNITELMA

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran hallitukset ovat laatineet tämän sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera sulautuu Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariseen (**Sulautuminen**).

1 SULAUTUMISEEN OSALLISTUVAT YHTIÖT

(1) Vastaanottava yhtiö:

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
(jäljempänä **Ilmarinen** tai **vastaanottava yhtiö**)
Y-tunnus: 0107638-1
Kotipaikka: Helsinki
Osoite: Porkkalankatu 1, 00018 ILMARINEN

(2) Sulautuva yhtiö:

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera
(jäljempänä **Etera** tai **sulautuva yhtiö**)
Y-tunnus: 0117086-1
Kotipaikka: Helsinki
Osoite: Palkkatilanportti 1 (PL 20), 00240 Helsinki

Ilmarinen ja Etera jäljempänä yhdessä **Osapuolet** ja erikseen **Osapuoli**.

2 SULAUTUMINEN

Ilmarinen ja Etera ovat työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (25.4.1997/354; jäljempänä **TVYL**) tarkoittamia keskinäisiä työeläkevakuutusyhtiöitä, joiden toiminnat käsittävät lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen harjoittamisen. TVYL 2 §:n mukaan työeläkevakuutusyhtiön toiminnan tarkoituksena on harjoittaa sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa ja yhtiölle tätä varten kertyviä varoja vakuutusten käsittämät edut turvaavalla tavalla. Työeläkevakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin eläkevakuutusliikettä ja siihen suoranaisesti liittyvää jälleenvakuutusta. Työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen osakkaille.

Keskinäiseen työeläkevakuutusyhtiöön sovelletaan TVYL:ia ja mainitun lain 1 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan myös vakuutusyhtiölakia (18.7.2008/521; jäljempänä **VYL**) siten kuin mainituissa lainkohdissa on tarkemmin säädetty.

Työeläkevakuutusyhtiöön sovelletaan myös osakeyhtiölakia (21.7.2006/624; jäljempänä **OYL**) siten kuin TVYL:ssa ja VYL:ssa tarkemmin säädetään. TVYL 29 §:n mukaan työeläkevakuutusyhtiö voi Finanssivalvonnan suostumuksella sulautua toiseen työeläkevakuutusyhtiöön siten kuin VYL:ssa säädetään. TVYL:n 29 §:n 3 momentin mukaan sulautumisen, vakuutuskannan luovutuksen ja jakautumisen yhteydessä luovutettavan vakuutuskannan mukana siirtyy vastaanottavaan yhtiöön vakuutuksenottajille mainitun lain 21 §:n mukaan kuuluvista yhtiön varoista se osa, joka vastaa luovutettavaa vakuutuskantaa.

Muutoin sulautumiseen sovelletaan VYL:n 19 luvun 1-9 §:iä, 10 §:n 3 momenttia ja 11-19 §:iä.

VYL:n 19 luvun 1 §:n mukaan sen lisäksi, mitä kyseisessä luvussa säädetään, vakuutusyhtiöön sovelletaan, mitä OYL:n 16 luvussa säädetään osakeyhtiöstä, ei kuitenkaan luvun 1 §:ää, 4 §:n 2 momenttia, 8 §:ää, 9 §:n 1 ja 2 momenttia, 11 §:ää, 14 §:n 1 momenttia sulautumisen täytäntöönpanoilmoitukselle säädetyn määräajan osalta, 15 §:n 3 momenttia, 19 §:n 1 momenttia eikä 23-26 §:iä siltä

osin kuin näissä viitataan VYL:n 19 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin OYL:n säännöksiin.

VYL:n 19 luvun 2 §:n mukaan vakuutusyhtiö (sulautuva yhtiö) voi sulautua toiseen vakuutusyhtiöön (vastaanottava yhtiö) siten, että sulautuvan yhtiön vakuutuskanta sekä muut varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle. Jos vastaanottava yhtiö on keskinäinen vakuutusyhtiö, sulautumissuunnitelmassa on mainittava, mitä on sovittu sulautuvan yhtiön osakkaiden osakkuudesta vastaanottavassa yhtiössä, sekä muu mahdollinen sulautumisesta annettava vastike.

Tämän sulautumissuunnitelman mukaisessa sulautumisessa (**Sulautuminen**) sulautuvan yhtiön vakuutuskanta sekä muut varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle TVYL:n 10 luvussa tarkoitettulla tavalla selvitysmenettelyttä Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröinnillä, jonka suunniteltu ajankohta on 1.1.2018.

3 VAKUUTUSYHTIÖLAIN EDELLYTTÄMÄT TIEDOT

3.1 Ehdotus sulautuvan yhtiön vakuutuskannan sekä muiden varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle yhtiölle

Liitteessä 1 on VYL 19 luvun 3 § 1 momentin 1-kohdassa tarkoitettu ehdotus sulautuvan yhtiön vakuutuskannan sekä muiden varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle yhtiölle.

3.2 Selvitys siirtyvästä tasoitusmäärästä

Työeläkevakuutusyhtiöiden tasoitusmäärästä on lähtökohtaisesti luovuttu 1.1.2017 lähtien. Sulautuvalla yhtiöllä on työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta annetun lain (96/2016) voimaantulosäännösten mukaan poikkeuksellisesti säilynyt kuitenkin edelleen tasoitusmäärä.

Liitteessä 2 on VYL 19 luvun 3 §:n 1 momentin 2-kohdassa tarkoitettu selvitys siirtyvästä tasoitusmäärästä.

3.3 Selvitys sulautuvan yhtiön osakkaiden osakkuudesta

VYL 19 luvun 2 §:n 3 momentin ja 3 §:n 1 momentin 3-kohdan mukaan sulautumissuunnitelmassa on mainittava, mitä on sovittu sulautuvan yhtiön osakkaiden osakkuudesta vastaanottavassa yhtiössä, sekä muu mahdollinen sulautumisesta annettava vastike.

TVYL 6c §:n mukaan keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaita ovat vakuutuksenottajat ja vakuutetut sekä, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään, takuuosuuksien omistajat.

Eteran yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakkaita ovat 1) ne vakuutuksenottajat, joilla on yhtiössä voimassa oleva työntekijän eläkelain mukainen vakuutussopimus, 2) ne vakuutuksenottajat, joilla on yhtiössä voimassa oleva yrittäjän eläkelain mukainen vakuutussopimus ja 3) ne vakuutetut vakuutuskohtaisesti yhdessä, jotka kuuluvat yhtiössä voimassa olevan työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen piiriin. Eteran 27.4.2017 pidetyssä varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettiin maksaa Eteran takuupääoma ja sille kertynyt korko takaisin takuuosuuksien omistajille Eteran yhtiöjärjestyksen ja VYL 17 luvun 6 §:n mukaisesti sekä muuttaa Eteran yhtiöjärjestyksestä poistamalla siitä takuupääomaa koskevat määräykset. Muutettu yhtiöjärjestys rekisteröitiin kaupparekisteriin 20.6.2017, minkä jälkeen Eteralla ei ole ollut osakkaita, joiden osakkuus perustuu takuupääoman omistamiseen.

Eteran osakkaina olevista vakuutusnottajista ja vakuutetuista tulee Sulautumisen rekisteröimisen täytäntöönpanohetkellä Ilmarisen osakkaita. Heidän oikeutensa osakkaina määräytyvät samoilla perusteilla kuin Ilmarisen osakkaiden oikeudet Ilmarisen yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

Alla kohdassa 4.4 määrätään sulautuvan yhtiön osakkaiden osalta Sulautumisessa annettavasta vastikkeesta.

3-4 **Selvitys siitä, että vastaanottava yhtiö täyttää Sulautumisen jälkeen vastuvelkaa koskevat vaatimukset ja vakavaraisuusvaatimukset**

Liitteessä 3 on selvitys siitä, että vastaanottava yhtiö täyttää Sulautumisen jälkeen VYL 9 luvun mukaiset vastuvelkaa koskevat vaatimukset sekä TVYL:ssä ja eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetussa laissa (315/2015) säädetyt vakavaraisuusvaatimukset.

4 **OSAKEYHTIÖLAIN EDELLYTTÄMÄT TIEDOT**

4.1 **Selvitys Sulautumisen syistä**

Sulautumisen tavoitteena on luoda suurempi keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö (**Yhdistynyt Yhtiö**), joka tuottaa asiakkailleen lakisääteisiä palveluja työeläketurvan hoitoon. Sulautumisen avulla työeläketurvan hoidon kokonaishokkuus paranee ja asiakkaille voidaan paremmin tuottaa korkealuokkaisia työeläketurvan hoitoon, yritysrahoitukseen ja työkyvyntalouteen liittyviä palveluja. Sulautumisen jälkeen Yhdistynyt Yhtiö kykenee hoitamaan nykyisiä erillisiä yhtiöitä tehokkaammin tietohallintonsa ja -järjestelmiään sekä tehostamaan henkilöstön koulutusta sekä sijoitustoimintansa hoitoa. Yhdistyneen Yhtiön vakavaraisuus olisi suomalaisten työeläkeyhtiöiden kentässä korkealla tasolla.

4.2 **Vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestys**

4.2.1 **Yhtiöjärjestys**

Vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestystä ehdotetaan muutettavaksi Sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa seuraavasti:

- Yhtiöjärjestyksen 4 §:ään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa todetaan, että Ilmarisen yhtiöjärjestyksen osakkuuden määräytymistä koskevista määräyksistä huolimatta Eteran vakuutusnottajista ja vakuutetuista, jotka ovat sulautumisen täytäntöönpanohetkellä Eteran osakkaita, tulee Ilmarisen osakkaita sulautumisen täytäntöönpanohetkellä.
- Yhtiöjärjestyksen 8 §:ään lisättäisiin uusi 6 momentti, jonka mukaan laskettaessa lisä-ääniä vuonna 2018 pidettävissä yhtiökokouksissa, sellaisten osakkaiden, joista on tullut yhtiön osakkaita Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran sulautumisen täytäntöönpanohetkellä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, lisä-ääniin oikeuttavina vakuutusmaksuina pidetään vuonna 2017 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteralle maksettuja vakuutusmaksuja.
- Yhtiöjärjestyksen 14 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että hallintoneuvostoon kuuluu 32 varsinaisen yhtiökokouksen kahdeksi vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä (nykyinen lukumäärä on 28).
- Yhtiöjärjestyksen 14 §:n 5 momentti, joka sisältää 68 vuoden ikärajan hallintoneuvoston jäseniksi valittaville henkilöille, poistettaisiin.

- Yhtiöjärjestyksen 17 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että hallintoneuvosto valitsee hallitukseen neljäksi vuodeksi kerrallaan 14 varsinaista jäsentä (nykyinen lukumäärä on 12) sekä 4 varajäsentä.
- Yhtiöjärjestyksen 21 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että hallintoneuvosto valitsee kalenterivuositain vaalivaliokuntaan 8 jäsentä (nykyinen lukumäärä on 6).
- Yhtiöjärjestyksen 23 §:n ensimmäistä virkettä muutettaisiin siten, että yhtiön tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkistamista varten varsinainen yhtiökokous valitsee vuodeksi kerrallaan KHT-tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön, jonka päävastuullinen tilintarkastaja on KHT-tilintarkastaja. Lisäksi 23 §:n toiseen virkkeeseen lisättäisiin ”edellä mainittua” tilintarkastusyhteisöä.

Edellä mainitut muutosehdotukset sisältävä yhtiöjärjestys on otettu kokonaisuudessaan tämän sulautumissuunnitelman liitteeksi 4.

4.3 Vastaanottavan yhtiön toimeilimet

Vastaanottavan yhtiön toimeilimiä ovat TVYL 9a §:n mukaan hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja sekä TVYL 9c §:ssä tarkoitettu vaalivaliokunta.

4.3.1 Hallintoneuvosto

Vastaanottavan yhtiön hallintoneuvostoon kuuluu ehdotetun yhtiöjärjestyksen mukaan 32 jäsentä. Vastaanottavan yhtiön uudet neljä hallintoneuvoston jäsentä valitaan ehdollisesti vastaanottavan yhtiön Sulautumisesta päättävässä ylimääräisessä yhtiökokouksessa. Kyseisten uusien hallintoneuvoston jäsenten toimikausi alkaa Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröintipäivänä ja päättyy vaalia seuraavan toisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallintoneuvoston uudet neljä jäsentä valitaan Eteran ehdotuksen mukaisesti. Nykyiset 28 Ilmarisen hallintoneuvoston jäsentä jatkavat hallintoneuvoston jäseninä, mutta ylimääräinen yhtiökokous voi muuttaa heidän toimikautiaan. Ilmarisen yhtiöjärjestyksen mukaan hallintoneuvoston jäsenistä vähintään puolet eli 16 jäsentä on valittava keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että työnantajien ja palkansaajien ehdottamista henkilöistä valittuja jäseniä on yhtä monta.

4.3.2 Vaalivaliokunta

Vastaanottavan yhtiön vaalivaliokuntaan kuuluu ehdotetun yhtiöjärjestyksen mukaan kahdeksan jäsentä. Vastaanottavan yhtiön hallintoneuvosto valitsee vaalivaliokunnan jäsenet yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

4.3.3 Hallitus

Vastaanottavan yhtiön hallitukseen kuuluu ehdotetun yhtiöjärjestyksen mukaan 14 varsinaista jäsentä ja neljä varajäsentä. Vastaanottavan yhtiön hallintoneuvosto valitsee hallituksen siten, että siihen valitaan Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröintiajankohdasta alkaen 14 varsinaista jäsentä ja 4 varajäsentä, joista Ilmarinen nimeää 12 varsinaista jäsentä ja 4 varajäsentä, ja Etera 2 varsinaista jäsentä. Hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä vähintään puolet, eli tässä tapauksessa varsinaisista jäsenistä kahdeksan ja varajäsenistä kaksi jäsentä, on valittava keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että näiden keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä valittuja jäseniä ja vastaavasti varajäseniä on yhtä monta.

4.4 Sulautumisvastike

Sekä sulautuva että vastaanottava yhtiö ovat keskinäisiä vakuutusyhtiöitä. Sulautuvan yhtiön vakuutuksenottajista ja vakuutetuista, jotka ovat sen osakkaita Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröintihetkellä, tulee Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröinnillä vastaanottavan yhtiön osakkaita ja vakuutettuja. Heidän oikeutensa osakkaina määräytyvät samoilla perusteilla kuin Ilmarisen osakkaiden oikeudet Ilmarisen yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Muuta sulautumisvastiketta ei makseta vakuutuksenottajille eikä vakuutetuille.

Koska vakuutuksenottajien ja vakuutettujen osakkuusasema perustuu lakiin, Sulautumisessa ei tule heidän osaltaan arvioitavaksi sulautumisessa yhtiöoikeudellisenä järjestelynä yleensä suoritettava sulautumisvastike, sen määräytymisen perusteet ja jakautumien. Vastaanottavalla yhtiöllä ei myöskään ole osakepääomaa, joten sen mahdollinen korotus ei tule arvioitavaksi.

Sulautuvalla yhtiöllä ei ole takuuosuuksien omistajia.

4.5 Selvitys sulautuvan yhtiön varoista, veloista, omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, Sulautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön taseeseen sekä Sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä

Liitteenä 5 on OYL 16 luvun 3 § 2 momentin 9-kohdan mukainen selvitys sulautuvan yhtiön varoista, veloista, omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, Sulautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön taseeseen sekä Sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä.

4.6 Ehdotus Osapuolten oikeudesta päättää muista kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvista järjestelyistä

Osapuolella ei ole oikeutta päättää muista kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvista järjestelyistä, jotka vaikuttavat niiden omaan pääomaan, ilman toisen Osapuolen hallituksen nimenomaista kirjallista lupaa. Sulautumiseen osallistuvilla keskinäisillä vakuutusyhtiöillä ei ole osakkeita.

Osapuoli ei saa ilman toisen Osapuolen hallituksen nimenomaista kirjallista lupaa muuttaa työntekijän eläkelain (19.5.2006/395) 163 § 3 momentin mukaista käytäntöään ja laskutusperusteitaan koskien vakuutusmaksujen alennuksia tai muita vastaavia etuja vakuutuksenottajille.

4.7 Selvitys pääomalainoista

Osapuolilla ei ole osakeyhtiölain mukaisia pääomalainoja.

4.8 Sulautuvan yhtiön ja sen tytäryhteisöjen omistamat vastaanottavan yhtiön ja sen emoyhtiön osakkuudet sekä Sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden omistamien sulautuvan yhtiön osakkuudet

Sulautuvalla yhtiöllä ja sen tytäryhtiöillä ei ole takuuosuuksia, eikä se ole vakuutuksenottajana vastaanottavassa yhtiössä. Vastaanottavalla yhtiöllä ei ole vastavia osakkuuksia sulautuvassa yhtiössä.

4.9 Selvitys yritysikiinnityksistä

Kummankaan Osapuolen omaisuuteen ei kohdistu yritysikiinnityslaisissa (634/1984) tarkoitettuja yritysikiinnityksiä.

4.10 Selvitys sulautumisen yhteydessä annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista

Osapuolten hallitusten jäsenille, hallintoneuvoston jäsenille, toimitusjohtajille, tilintarkastajalle ja sulautumissuunnitelmasta lausunnon antavalle tilintarkastajalle ei anneta erityisiä etuja tai oikeuksia.

4.11 Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröinti

Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 1.1.2018.

5 MUUT SULAUTUMISEN EHDOT**5.1 Myötävaikutus**

Kumpikin Osapuoli sitoutuu toimimaan tässä sulautumissuunnitelmassa todettujen Sulautumisen syiden, tavoitteiden ja tarkoituksen mukaisesti sekä ottamaan sen kaikessa päätöksenteossään asianmukaisesti huomioon.

5.2 Edellytykset Sulautumisen täytäntöönpanemiselle

Sulautumisen täytäntöönpanon ehtona on, että Osapuolten hallitukset ovat todenneet alla kohdissa 5.2.1 ja 5.2.2 sovittujen Sulautumisen edellytysten täyttyneen.

5.2.1 Liiketoiminnan harjoittaminen

Osapuolet edellyttävät, että kumpikaan Osapuoli ei ryhdy merkittäviin epätavallisiin tai laajakantoisiin toimenpiteisiin ilman toisen Osapuolen hallituksen kirjallista suostumusta. Osapuolet edellyttävät, että kummankin Osapuolen tulee harjoittaa liiketoimintaansa olennaisesti yhtiössä noudatetun tavanomaisen käytännön mukaisesti ja noudattaen hyvää vakuutus- ja liiketapaa.

5.2.2 Viranomaisluvut

Sulautumisen täytäntöönpano edellyttää, että Osapuolet ovat saaneet tarvittavat suostumukset ja luvat Finanssivalvonnalta sekä muilta viranomaisilta.

Osapuolet edellyttävät kaikkien tarvittavien viranomaissuostumusten ja -lupien saantia siten, että näihin suostumuksiin ja lupiin ei ole liitetty ehtoja, joita Osapuoli ei voi kohtuudella Sulautumisen syyt ja tavoitteet huomioiden hyväksyä.

5.3 Sulautumisen täytäntöönpanon peruuntuminen

Mikäli Osapuolten hallitukset eivät ole todenneet yllä kohdassa 5.2 määrättyjen Sulautumisen täytäntöönpanon edellytysten täyttymistä viimeistään 31.12.2018, Sulautumisen täytäntöönpano peruuntuu.

6 MUUT ASIAT**6.1 Tilintarkastaja**

Ilmarisen hallitus on nimennyt osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:ssä ja vakuutusyhtiölain 19 luvun 3 §:ssä tarkoitetuksi tilintarkastajaksi Ernst & Young Oy:n.

Eteran hallitus on nimennyt osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:ssä ja vakuutusyhtiölain 19 luvun 3 §:ssä tarkoitetuksi tilintarkastajaksi KPMG Oy Ab:n.

Edellä mainittujen tilintarkastajien lausunnot sulautumissuunnitelmasta otetaan liitteeksi 6.

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ILMARINEN

Mikko Helander
Hallituksen puheenjohtaja

Timo Ritakallio
Toimitusjohtaja

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA

Tero Kiviniemi
Hallituksen puheenjohtaja

Stefan Björkman
Toimitusjohtaja

LIITE 1

Sulautumissuunnitelman liitteiden 1, 2, 3 ja 5 sisältö:

Liite 1: Vakuutusyhtiölain 19 luvun 3 §:n 1-kohdan mukainen ehdotus sulautuvan yhtiön vakuutuskannan sekä muiden varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle yhtiölle

Liite 2: Selvitys siirtyvästä tasoitusmäärästä

Liite 3: Vastaanottavan yhtiön vakavaraisuuslaskelma

Liite 5: Osakeyhtiönlain 16 luvun 3 § 2 momentin 9-kohdan mukainen selvitys sulautuvan yhtiön varoista, veloista, omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, sulautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön taseeseen sekä sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä

5A. Sulautuvan yhtiön varat, velat ja oma pääoma ja niiden arvostusperiaatteet

5B. Sulautumisen suunniteltu vaikutus vastaanottavan yhtiön taseeseen

LIITE 5.1: Laskelman pohjana olevat oletukset

LIITE 5.2: Vakuutustekniset laskelmat

Vakuutusyhtiölain 19 luvun 3 §:n 1-kohdan mukainen ehdotus sulautuvan yhtiön vakuutuskannan sekä muiden varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle yhtiölle

Vakuutusyhtiölain 19 luvun 3 §:n 1-kohdan mukainen ehdotus sulautuvan yhtiön vakuutuskannan sekä muiden varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle yhtiölle

Keskinäisen vakuutusyhtiö Eteran sulautuessa Keskinäinen vakuutusyhtiö Ilmariseen siirtyvät sen TyEL-, LEL:n, TaEL:n ja YEL-vakuutuskannat vastuovelkoineen sekä muut varat ja velat selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle. Sulautuvan yhtiön varat ja velat on kirjattu ja arvostettu Suomen kirjanpitolain, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja vakuutusyhtiölain, sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Sulautuvat varat on arvioitu noudattaen samoja periaatteita. Sulautuva vastuuelka on 31.12.2016 laskettu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Vastuuelka 31.12.2017 on arvioitu noudattaen vuonna 2017 voimassa olevia laskuperusteita ja järjestelyyn liittyviä sosiaali – ja terveysministeriöltä haettavia laskuperusteita.

Selvityksen pohjana olevat oletukset on esitetty sulautumissuunnitelman liitteen 5 liitteessä 5.1. Vakuutustekniset laskelmat ovat sulautumissuunnitelman liitteen 5 liitteessä 5.2.

Taulukossa 1.1 on esitetty Eteran siirtyvän vakuutuskannan vastuuelka vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaisena ja arvio siirtyvän vakuutuskannan vastuuelasta 31.12.2017.

TAULUKKO 1.1: Eteran vastuuelka

milj. euroa	31.12.2017	31.12.2016
Vakuutusmaksuvastuu		
vastaiset eläkkeet	2859,3	2610,6
ositettu lisävakuutusvastuu	13,5	12,5
ositamaton lisävakuutusvastuu	-284,9	-297,0
osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	135,0	50,4
yhteensä	2722,9	2376,5
Korvausvastuu		
alkaneet eläkkeet ja tasausvastuu	2632,9	2403,5
tasointumäärä	163,5	585,5
yhteensä	2796,4	2989,0
Vastuuelka yhteensä	5519,3	5365,5

Sulautumisessa siirtyvän vakuutuskannan vastuuelan katteena siirtyy lainasaamisia, joukkovelkakirjalainoja, muita rahoitusmarkkinavälineitä, talletuksia, osakesijoituksia, kiinteistösijoituksia, osuuksia osakerahastoista, korkorahastoista, kiinteistörahastoista ja hedge-rahastoista sekä muita sijoituksia.

Siirtyvän sijoitusomaisuuden kirjanpitoarvojen ja käyppien arvojen arviot 31.12.2017 on esitetty pääluokittain taulukoissa 1.2 ja 1.3. Osuudet rahastoista sisältyvät vastaavaan pääluokkaan ja korkosijoitukset sisältävät myös lainasaamiset, rahamarkkinasijoitukset ja talletukset. Muut sijoitukset muodostuvat pääasiassa hedge-rahastosijoituksista.

TAULUKKO 1.2: Siirtyvän sijoitusomaisuuden arvioidut arvot sisältäen kertyneet korot (sijoitukset kirjanpitoarvoin) 2016 ja 2017, milj. euroa

	2017	2016
Korkosijoitukset	2355,6	2560,7
Osakesijoitukset	1492,9	1195,5
Kiinteistösijoitukset	1082,4	1003,6
Muut sijoitukset	501,0	412,3
Sijoitukset yhteensä	5431,8	5172,1

TAULUKKO 1.3: Arvio Eteran sijoitusten jakaumasta käyvin arvoin sisältäen kertyneet korot (sijoitukset käyvin arvoin) 2016 ja 2017, milj. euroa

	2017	2016
Korkosijoitukset	2470,0	2679,6
Osakesijoitukset	2145,0	1714,2

Kiinteistösijoitukset	1235,0	1142,8
Muut sijoitukset	650,0	533,8
Sijoitukset yhteensä	6500,0	6070,3

Vastaanottavalle yhtiölle siirtyy sulautuvasta yhtiöstä myös aineettomia hyödykkeitä, vakuutusmaksusaamisia, siirtosaamisia ja muita saamisia. Siirrettävä varallisuus kattaa myös siirtyvän oman pääoman, varaukset, vakuutusmaksuvelat, siirtovelat ja muut velat.

Taulukossa 1.4 on esitetty arvio vakuutuskantaan liittyvän taseen vastattavista eristä eli siirtyvästä vastuuvastaavasta, omasta pääomasta, vakuutusmaksuveloista ja siirtovelloista sekä taseen vastaavasta, jolla vastattavat katetaan.

TAULUKKO 1.4: Eteran tase kirjanpitoarvoin 2016 ja 2017, milj. euroa

Vastaavaa	2017	2016	Vastattavaa	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet	22,5	22,3	Oma pääoma	59,2	56,4
Sijoitukset	5034,4	4930,4	Varaukset	0,7	0,8
Saamiset	238,0	231,1	Varsinainen vastuuvastuu	5492,2	5014,1
Muu omaisuus	436,7	354,5	Muut vastuuvastuun erät	27,2	351,3
Siirtosaamiset	23,8	20,3	Saadut ennakot ja siirtovelat	185,2	136
Yhteensä	5764,4	5558,7	Yhteensä	5764,4	5558,7

Sulautuvan yhtiön vakuutuskannan mukana siirtyy vastaanottavalle yhtiölle myös vakuutuskannan vakavaraisuuspääoma ja sitä vastaavat varat. Taulukosta 1.5 ilmenee siirtyvät velat ja vakavaraisuuspääoma ja niitä kattava omaisuus.

TAULUKKO 1.5: Eteran tase käyvin arvoin 2016 ja 2017, milj. euroa

Vastaavaa	2017	2016	Vastattavaa	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet	22,5	22,3	Vakavaraisuuspääoma pl. muut erät	983,1	871,8
Sijoitukset käyvin arvoin	6111,6	5828,8	<i>oma pääoma</i>	59,2	56,4
Saamiset	238	231,1	<i>varaukset</i>	0,7	0,8
Muu omaisuus	436,7	354,5	<i>osittamaton lisävakuutusvastuu</i>	-284,9	-297,0
Siirtosaamiset	23,8	20,3	<i>vakavaraisuuspääomaan luettava tasoitusmäärä</i>	140,0	213,4
Yhteensä	6832,6	6457,0	<i>arvostuserot</i>	1068,1	898,3
			Varsinainen vastuuvastuu	5492,2	5014,1

			Muut vastuvelan erät	172,1	435,0
			<i>ositettu lisävakuutusvastuu</i>	13,5	12,5
			<i>osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu</i>	135	50,4
			<i>vastuuelkaan luettava tasoitusmäärä</i>	23,5	372,1
			Saadut ennakot ja siirtovelat	185,2	136,0
			Yhteensä	6832,6	6457,0

Kaikki omaisuuserät sekä Eterassa että Ilmarisessa on lähtökohtaisesti arvostettu kirjanpitolain, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja vakuutusyhtiölain, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Etera ja Ilmarinen käyttävät saman tyyppistä arvostustapaa myös kiinteistöjen arvon määrittämisessä.

LIITE 2

Selvitys siirtävästä tasoitusmäärästä

Selvitys siirtävästä tasoitusmäärästä 25.6.2017
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera

Tasoitusmäärä M€	31.12.2016	1.1.2017	31.12.2017 1)	31.12.2017 2)
Vanhuuseläkeosa	39,2		-	-
Työkyvyttömyyseläkeosa				
Vastuuvelkaan luettava osuus	368,1	368,1	350,0	20,0
Vakavaraisuuspääomaan luettava osuus	117,4	117,4	140,0	140,0
Maksutappio-osa	56,7	-		
Hoitokustannuskuormitus	4	4	3,5	3,5
Yhteensä	585,4	489,5	493,5	163,5

- Tasoitusmäärän työkyvyttömyyseläkeosan vastuuvelkaan
- 1) luettavaa osa ennen vanhuuseläkevastuiden täydennystä Työkyvyttömyyseläkeosan vastuuvelkaan luettavasta
 - 2) osuudesta on vähennetty vanhuuseläkevastuiden täydennys 330 M€

Mikäli Eteran työkyvyttömyyseläkemenolle asetettu liipaisin alittaa laskuperusteissa asetetun raja-arvon vuonna 2017, maksetaan tasoitusmääränä työkyvyttömyyseläkeosan vastuuvelkaan luettava osa 20 milj. euroa yhteiseen tasausjärjestelmään.

LIITE 3

Vastaanottavan yhtiön vakavaraisuuslaskelma

Taulukossa 3.1 on esitetty vastaanottavan yhtiön eli Ilmarisen vakavaraisuuspääoma vuoden 2016 lopussa, 31.3.2017, arvioituna vuoden 2017 lopussa sekä arvioituna vuoden 2018 alussa sen jälkeen, kun sulautuva yhtiö on fuusioitunut vastaanottavaan yhtiöön huomioiden Ilmariselle haetut erityisperusteet.

TAULUKKO 3.1: Ilmarisen vakavaraisuuspääoma ja vähimmäispääomavaatimus

	Ilmarinen			Ilmarinen
	31.12.2016	31.3.2017	31.12.2017 E	1.1.2018
Oma pääoma	103,9	105,2	109,1	168,2
Poistoero	5,1	5,1	5,1	5,8
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 522,6	2 539,6	1 406,4	1 265,0
Yhteensä	1 631,6	2 649,9	1 520,6	1 439,0
Arvostuserot yhteensä	5 964,2	6 142,5	7 409,9	8 478,0
Tasoituspääoma	905,6	0,0	0,0	0,0
Muut erät	-41,4	-40,6	-40,3	-66,7
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	8 460,0	8 751,7	8 890,1	9 850,3
Työeläkeyhtiön vähimmäispääomavaatimus	1 409,5	1 607,3	1 658,1	1 875,7

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ILMARISEN YHTIÖJÄRJESTYS

1 § Yhtiön toiminimi ja kotipaikka

Yhtiön toiminimi on Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen, ruotsiksi Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen, englanniksi Ilmarinen Mutual Pension Insurance Company.

2 § Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

3 § Yhtiön toiminnan käsittämät vakuutuslajit

Yhtiön toiminta käsittää työntekijän eläkelain ja yrittäjän eläkelain mukaisen vakuutusliikkeen harjoittamisen ja siihen suoranaisesti liittyvän jälleenvakuutuksen.

4 § Osakkuus

Yhtiön osakkaita ovat:

- vakuutuksenottajat, joilla on yhtiössä voimassa oleva työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukainen vakuutus sopimus ja joilla on ollut yhtiössä voimassa näiden lakien mukainen vakuutus sopimus myös edellisen kalenterivuoden aikana sekä
- ne vakuutetut, jotka kuuluvat vakuutuksenottajan yhtiössä voimassa olevan työntekijän eläkelain mukaisen vakuutus sopimuksen piiriin, edellyttäen että vakuutuksenottajalla on ollut yhtiössä voimassa työntekijän eläkelain mukainen vakuutus sopimus myös edellisen kalenterivuoden aikana.

Edellä mainitusta huolimatta Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran yhtiöön sulautumisen täytäntöönpanohetkellä yhtiön osakkaiksi tulevat ne vakuutuksenottajat ja ne vakuutetut, jotka ovat sulautumisen täytäntöönpanohetkellä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran osakkaita.

5 § Osakas ei ole vastuussa yhtiön sitoumuksista.

6 § Oma pääoma

Omaan pääomaan kuuluvat:

sidottu oma pääoma

- pohjarahasto, määrältään 22.994.653,31 euroa

ja vapaa oma pääoma

- varmuusrahasto.

Pohjarahastoa voidaan yhtiökokouksen päätöksellä korottaa ja sitä saadaan käyttää ainoastaan sellaisen tappion välittömään kattamiseen, johon vapaa oma pääoma ei riitä. Yhtiöllä ei ole takuupääomaa.

Yhtiökokous voi perustaa muitakin rahastoja.

7 § Yhtiön varojen omistus

Yhtiön selvitystilan, purkamisen, vakuutuskannan luovuttamisen tai muun varojen jakamista koskevan järjestelyn yhteydessä yhtiön velat ylittävät varat arvonorotusrahasto mukaan lukien kuuluvat vakuutuksenottajille osana vakuu-

tuskantaa, johon kuuluvat varat on käytettävä vakuutettujen eläketurvan toteuttamiseen.

8 § Yhtiökokous

Yhtiökokouksessa päätösvaltaa käyttävät tämän yhtiöjärjestyksen 4 §:ssä mainitut osakkaat.

Vakuutetuille tämän yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvaa päättämivaltaa yhtiökokouksessa käyttää kunkin vakuutusosastajan vakuutettujen keskuudessaan valitsema edustaja. Vakuutettujen edustajat yhtiökokoukseen valitaan vakuutuskohtaisesti yhteistoiminnasta yrityksissä annetussa laissa tarkoitettujen henkilöstöryhmien edustajien kesken. Jos vakuutettujen edustajasta ei päästä sopimukseen tai yritykseen ei sovelleta edellä mainittua lakia, asiasta on järjestettävä vaali tai muu valintamenettely, jonka järjestämisestä huolehtivat asianomaiset työntekijät. Vaali tai valintamenettely järjestetään siten, että kaikilla työntekijöillä, joiden edustaja valitaan, on mahdollisuus osallistua siihen. Kunkin vakuutuksen osalta voidaan valita vain yksi edustaja. Edustajan tulee esittää päivätty valtakirja tai hänen on muutoin luotettavalla tavalla osoitettava olevan oikeutettu edustamaan vakuutettuja.

Yhtiökokouksessa päätösvaltaan oikeutetut saavat käyttää oikeuttaan asiamiehen välityksellä. Asiamiehen tulee esittää päivätty valtakirja tai hänen on muutoin luotettava tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan osakasta.

Yhtiökokouksessa kullakin 4 §:ssä tarkoitetulla työntekijän eläkelain mukaisella vakuutusosastajalla on vähintään kolme ääntä ja tämän vakuutusosastajan vakuutetuilla vakuutusosastajakohtaisesti vähintään yksi ääni, minkä lisäksi vakuutusosastaja ja vakuutetut saavat lisä-ääniä edellisenä kalenterivuonna suoritettujen työntekijän eläkelain mukaisten perusvakuutusten vakuutusmaksujen perusteella siten, että kultakin täydeltä 750 euron määrällä lasketaan yksi ääni. Vakuutusmaksujen perusteella saatavat lisä-äänit jaetaan vakuutusosastajan ja vakuutettujen kesken työntekijän eläkelain työnantajan ja työntekijän keskimääräisen maksuprosentin mukaisessa suhteessa. Jos vakuutusosastajalla on yhtiössä voimassa useampia vakuutuksia, vakuutettujen äänit jaetaan vakuutettujen edustajien kesken kustakin vakuutuksesta suoritettujen vakuutusmaksujen suhteessa. Saadut äänimäärät pyöristetään ylöspäin täysiksi ääniksi.

Yhtiökokouksessa kullakin 4 §:ssä tarkoitetulla yrittäjän eläkelain mukaisella vakuutusosastajalla on vähintään yksi ääni, minkä lisäksi vakuutusosastaja saa lisä-ääniä edellisenä kalenterivuonna suoritettujen yrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen vakuutusmaksun perusteella siten, että kultakin täydeltä 3.000 euron määrältä lasketaan yksi ääni.

Laskettaessa lisä-ääniä vuonna 2018 pidettävissä yhtiökokouksissa, sellaisten osakkaiden, joista on tullut yhtiön osakkaita Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran sulautumisen täytäntöönpanonhetkellä edellä 4 §:n 2. momentissa tarkoitetulla tavalla, lisä-ääniin oikeuttavina vakuutusmaksuina pidetään vuonna 2017 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteralle maksettuja vakuutusmaksuja.

9 § Yhtiökokouksessa saa omasta puolesta tai toisen valtuuttamana äänestää enintään yhdellä kymmenesosalla kokouksessa edustetusta äänimäärästä.

10 § Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain hallituksen määräämänä päivänä ennen toukokuun loppua. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään, milloin hallitus tai hallintoneuvosto katsoo siihen olevan aihetta taikka milloin se vakuutusyhtiölain mukaan on pidettävä.

Kutsu yhtiökokoukseen toimitetaan julkaisemalla kokouskutsu yhtiön internet-sivuilla. Hallitus voi lisäksi harkintansa mukaan julkaista tiedon yhtiökokouk-

sesta yhdessä tai useammassa sanomalehdessä. Muut tiedonannot osakkaille julkaistaan samalla tavoin.

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiöjärjestyksen mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää.

Kutsussa on mainittava kokouksessa käsiteltävät asiat. Milloin asia koskee yhtiöjärjestyksen muuttamista, on muutoksen pääasiallinen sisältö mainittava kutsussa. Saadakseen osallistua yhtiökokoukseen osakkaan tulee ilmoittautua yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä, joka voi olla aikaisintaan seitsemän päivää ennen kokousta.

Työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen voimassaolo tarkistetaan ilmoittautumisen yhteydessä.

11 § Yhtiökokouksen avaa kokouksen koolle kutsujan nimeämä henkilö. Ääni-oikeutetut valitsevat kokouksen puheenjohtajan.

Yhtiökokouksessa pitää pöytäkirjaa puheenjohtajan kutsuma sihteeri. Pöytäkirja on puheenjohtajan ja kokouksessa sitä varten valitun tarkastajan allekirjoitettava.

12 § Yhtiöjärjestystä voidaan muuttaa, jos sitä ovat kannattaneet osakkaat, joilla on 2/3 annetuista äänistä. Muut asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänen enemmistöllä, ellei yhtiötä koskevassa lainsäädännössä vaadita määränemistöstä. Äänen mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, johon puheenjohtaja yhtyy, paitsi vaalissa, jossa arpa ratkaisee. Äänestys toimitetaan suljetuna, jos joku läsnä olevista osakkaista sitä vaatii.

13 § Varsinaisessa yhtiökokouksessa on

esitettävä

1. tilinpäätös ja toimintakertomus;
2. tilintarkastuskertomus;
3. vaalivaliokunnan ehdotus hallintoneuvoston jäsenten palkkioista ja matkakustannusten perusteista sekä hallintoneuvostoon valittavista jäsenistä;

päätettävä

4. tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamisesta;
5. taseen osoittaman voiton käyttämisestä;
6. hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle myönnettävästä vastuuvapaudesta;
7. hallintoneuvoston jäsenten palkkioista ja matkakustannusten perusteista;
8. tilintarkastuksesta aiheutuvien palkkioiden ja matkakustannusten perusteista;

valittava

9. hallintoneuvoston jäsenet;
10. tilintarkastaja ja tarvittaessa varatilintarkastaja;

käsiteltävä

11. kokouskutsussa mainitut muut asiat.

14 § Hallintoneuvosto

Hallintoneuvostoon kuuluu 32 varsinaisen yhtiökokouksen kahdeksi vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Jäsenistä vähintään puolet on valittava keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että työnantajien ja palkansaajien ehdottamista henkilöistä valittuja jäseniä on yhtä monta.

Jäsenen toimikausi alkaa heti sen yhtiökokouksen jälkeen, jossa hänet valitaan, ja päättyy vaalia seuranneen toisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Jos jäsen eroaa tai menettää kelpoisuutensa tehtävään kesken toimikauden, tulee varsinaisen tai ylimääräisen yhtiökokouksen valita uusi jäsen eronneen tilalle jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Jos hallintoneuvosto jäljellä olevine jäsenineen on päätösvaltainen, vaali voidaan siirtää siihen seuraavaan yhtiökokoukseen, jossa vaali muutoinkin olisi toimitettava.

Hallintoneuvoston jäsenistä eroaa vuosittain puolet. Yhtiökokous voi määrätä erovuorojen tasaamiseksi jäsenen toimikauden 2 momentissa tarkoitettua toimikautta lyhyemmäksi. Jos hallintoneuvoston jäsenmäärää lisätään entisestään, ennen vaalia on määrättävä kunkin jäsenen toimikausi.

15 § Hallintoneuvosto valitsee kalenterivuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Puheenjohtajan tai toisen varapuheenjohtajan on oltava vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Mikäli puheenjohtajaksi ei ole valittu vakuutettujen edustajien ehdottamaa henkilöä, tämä toimii puheenjohtajan ensisijaisena varamiehenä.

Hallintoneuvosto kokoontuu puheenjohtajansa kutsusta.

Hallintoneuvosto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla. Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, johon puheenjohtaja yhtyy, paitsi vaalissa, jossa arpa ratkaisee.

Hallintoneuvoston kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja yksi hallintoneuvoston valitsema jäsen.

16 § Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa. Tätä valvontatehtäväänsä hallintoneuvosto suorittaa myös siten, että se valitsee tarpeellisen määrän jäseniään vuorollaan perehtymään yhtiön eläkeratkaisutoimintaan ja sijoitustoimintaan.

Hallintoneuvosto valitsee hallituksen ja vaalivaliokunnan sekä päättää hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä vaalivaliokunnan jäsenten palkkioista ja matkakustannusten korvaamisesta.

17 § Hallitus

Hallintoneuvosto valitsee hallitukseen neljäksi vuodeksi kerrallaan 14 varsinaista jäsentä sekä 4 varajäsentä.

Hallintoneuvosto voi määrätä, että jäsenellä on varajäsen, että kahdella tai useammalla jäsenellä on sama varajäsen ja että varajäsen on henkilökohtainen.

Hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä vähintään puolet on valittava keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että näiden keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä valittuja jäseniä ja vastaavasti varajäseniä on yhtä monta.

Hallituksen jäsen ei saa olla hallintoneuvoston jäsen.

Hallituksen jäsenen ja varajäsenen toimikausi alkaa valintaa seuraavan tilikauden alussa ja päättyy valintaa seuraavan neljännen tilikauden lopussa.

Eronneen tilalle valitun uuden jäsenen ja varajäsenen toimikausi kestää eronneen jäljellä olevan toimikauden loppuun.

18 § Hallitus valitsee kunkin kalenterivuoden alussa keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Puheenjohtajan tai toisen varapuheenjohtajan on oltava vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Mikäli puheenjohtajaksi ei ole valittu vakuutettujen edustajien ehdottamaa henkilöä, tämä toimii puheenjohtajan ensisijaisena varamiehenä.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajansa kutsusta.

Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä on saapuvilla. Hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmän kuin puolet läsnä olevista on kannattanut. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, johon puheenjohtaja yhtyy, paitsi vaalissa, jossa arpa ratkaisee. Kuitenkin päätettäessä tai tehtäessä yhtiökokoukselle ehdotusta sulautumisesta, vakuutuskannan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta, voitonjaosta tai sijoitussuunnitelmasta hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, jota vähintään kaksi kolmasosaa hallituksen läsnä olevista jäsenistä on kannattanut.

19 § Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Lisäksi hallitus valmistelee yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat, valitsee valmisteluvaliokunnat ainakin käsittelemiään nimi-, palkkio- ja tarkastusasioita varten ja laatii yhtiön sijoitussuunnitelman.

20 § Toimitusjohtaja, varatoimitusjohtajat ja johtajat

Yhtiöllä on toimitusjohtaja, jonka nimittää hallitus. Hallitus voi myös nimittää toimitusjohtajalle sijaisen.

Yhtiöllä voi olla myös varatoimitusjohtajia ja johtajia. Hallitus nimittää varatoimitusjohtajat ja välittömästi toimitusjohtajan alaisina toimivat johtajat. Toimitusjohtaja nimittää muut toimihenkilöt.

21 § Vaalivaliokunta

Hallintoneuvosto valitsee kalenterivuositain vaalivaliokuntaan 8 jäsentä. Vaalivaliokunnan jäsenten tulee olla yhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä. Vaalivaliokunnalla on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, joista toiseksi hallintoneuvoston on valittava vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Vaalivaliokunnan jäsenistä puolet valitaan vakuutuksenottajien ja puolet vakuutettujen hallintoneuvostoedustajien ehdottamista henkilöistä.

Vaalivaliokunta valmistelee yhtiökokoukselle ehdotuksen hallintoneuvoston jäsenistä sekä ehdotuksen jäsenten palkkioiksi ja matkakustannusten perusteiksi. Samoin vaalivaliokunta valmistelee hallintoneuvostolle ehdotuksen hallituksen jäsenistä sekä ehdotuksen jäsenten palkkioiksi ja matkakustannusten perusteiksi.

Vaalivaliokunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla. Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, johon puheenjohtaja yhtyy, paitsi vaalissa, jossa arpa ratkaisee. Vaalivaliokunta kokoontuu puheenjohtajansa kutsusta.

22 § Toiminimen kirjoittaminen

Yhtiön toiminimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja ja hallituksen toiminimen kirjoittamiseen erikseen oikeuttama yhtiön palveluksessa oleva henkilö, kaksi yhdessä.

Hallitus voi antaa prokuroita siten, että prokuristit edustavat yhtiötä kaksi yhdessä tai kukin erikseen yhdessä toiminimen kirjoitusoikeuden omaavan henkilön kanssa.

23 § Tilintarkastajat

Yhtiön tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkistamista varten varsinainen yhtiökokous valitsee vuodeksi kerrallaan KHT-tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön, jonka päävastuullinen tilintarkastaja on KHT-tilintarkastaja. Jos tilintarkastajaksi ei valita edellä mainittua tilintarkastusyhteisöä, yhtiökokous valitsee myös varatilintarkastajan. Tilintarkastajan toimikausi päättyy ensimmäisen vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

24 § Tilikausi

Yhtiön tilikautena on kalenterivuosi.

LIITE 5

Osakeyhtiönlain 16 luvun 3 § 2 momentin 9-kohdan mukainen selvitys sulautuvan yhtiön varoista, veloista, omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, sulautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön taseeseen sekä sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä

5A. Selvitys sulautuvan yhtiön varoista ja veloista

Selvitys sulautuvan yhtiön varoista, veloista ja omasta pääomasta

Tiedot sulautuvan yhtiön varoista, veloista ja omasta pääomasta sekä niiden arvostamiseen vaikuttavista tekijöistä löytyvät tästä vuotta 2017 koskevasta selvityksestä ja selvitykseen liitetystä yhtiön vuoden 2016 tilinpäätöksestä. Sulautuvan yhtiön varat ja velat on kirjattu ja arvostettu Suomen kirjanpitolain, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja vakuutusyhtiönlain, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden ja hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Eteran sulautuessa Ilmariseen siirtyvät sen TyEL-, LEL, TaEL- ja YEL-vakuutuskannat vastuuelkoineen sekä muut varat ja velat selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle. Sulautuva vastuuelka on 31.12.2016 laskettu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti ja vastuuelka 31.12.2017 on arvioitu noudattaen vuonna 2017 voimassa olevia laskuperusteita. Tämän lisäksi Eteran osalta vuoden 2017 arvioissa on huomioitu sosiaali- ja terveysministeriöltä haettavat laskuperustemuutokset hetkelle 31.12.2017.

Selvityksen pohjana olevat oletukset on esitetty liitteessä 5.1 ja vakuutustekniset laskelmat ovat liitteessä 5.2.

Sulautumisen vaikutus vastaanottavan yhtiön taseeseen

Sulautuvan yhtiön taseeseen ei sisälly epävarmoja saamia tai velkoja. Edellä mainituista syistä sulautumisella ei tule olemaan vaikutusta vastaanottavan yhtiön velanmaksukykyyn. Vastaanottavan yhtiön taseen loppusumma tulee kasvamaan, kun sulautumisessa siirtyy Eteran varoja arviolta 5,8 miljardia euroa, omaa pääomaa ja velkoja yhteensä 5,8 miljardia euroa. Sulautumiskirjaukset tullaan tekemään hankintamenomenetelmän mukaisesti.

Velat ja varat kirjanpitoarvoin

Eteran velat muodostuvat vastuuelasta, omasta pääomasta, varauksista, mahdollisista vastuunjakovelosta, saaduista ennakosta ja muista siirtovelosta. Vastuuelan arvioitu määrä 31.12.2017 on eritelty taulukossa 5.1 ja taulukosta 5.2 ilmenee taseen vastattavista arvioidut muut velkaerät.

TAULUKKO 5.1: Eteran vastuuelka 2013-2016 ja arvio vastuuelasta 31.12.2017, milj. euroa

	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
Vakuutusmaksuvastuu					
Vastaiset eläkkeet	2859,3	2610,6	2468,9	2432,2	2395,5
Ositettu lisävakuutusvastuu	13,5	12,5	10,2	8,1	6,2
Osittamaton lisävakuutusvastuu	-284,9	-297	-308,4	-130,8	-34,8
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	135,0	50,4	223,6	163,0	117,6
Yhteensä	2722,9	2376,5	2394,3	2472,4	2484,5
Korvausvastuu					
Alkaneet eläkkeet ja tasausvastuu	2632,9	2403,5	2217,4	2130,7	2085,0
Tasointusmäärä	163,5	585,5	594,9	592,4	575,5
Yhteensä	2796,4	2989,0	2812,3	2723,1	2660,5
Yhteensä	5519,3	5365,5	5206,7	5195,5	5145,0

Eteran sijoitusvarat muodostuvat lainasaamisista, joukkovelkakirjalainoista, rahamarkkinasijoituksista, talletuksista, osakesijoituksista, kiinteistösijoituksista, osuuksista osakerahastoista, korkorahastoista, kiinteistörahastoista ja hedge-rahastoista sekä muista sijoituksista. Varallisuuteen sisältyy myös aineettomia hyödykkeitä, vakuutusmaksusaamia, muita saamia ja siirtosaamia. Taseen vastaavista ilmenevät arvioidut omaisuuserät 31.12.2017 on esitetty taulukossa 5.2.

TAULUKKO 5.2: Eteran tase 31.12.2016 ja arvio taseesta kirjanpitoarvoin 31.12.2017, milj. euroa

Vastaavaa	2017	2016	Vastattavaa	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet	22,5	22,3	Oma pääoma	59,2	56,4
Sijoitukset	5043,4	4930,4	Varaukset	0,7	0,8
Saamiset	238,0	231,1	Varsinainen vastuuelka	5492,2	5014,1
Muu omaisuus	436,7	354,5	Muut vastuuelan erät	27,2	351,3
Siirtosaamiset	23,8	20,3	Saadut ennakot ja siirtovelat	185,2	136,0
Yhteensä	5764,4	5558,7	Yhteensä	5764,4	5558,7

Taulukossa 5.3 on esitetty Eteran sijoitukset pääluokittain. Osuudet rahastoista sisältyvät pääluokkaan ja korkosijoitukset sisältävät myös rahamarkkinasijoitukset ja talletukset. Muut sijoitukset muodostuvat pääasiassa hedge-rahastosijoituksista.

TAULUKKO 5.3: Arvio Eteran sijoitusten jakaumasta kirjanpitoarvoin sisältäen kertyneet korot 2016 ja 2017, milj. euroa

	2017	2016
Korkosijoitukset	2355,6	2560,7
Osakesijoitukset	1492,9	1195,5
Kiinteistösijoitukset	1082,4	1003,6
Muut sijoitukset	501,0	412,3
Sijoitukset yhteensä	5431,8	5172,1

Oma pääoma

Oma pääoma muodostuu pohjarahastosta, sidotun ja vapaan oman pääoman rahastoista ja tilikauden ja edellisten tilikausien voitoista/tappioista. Eteran oma pääoma on eritelty taulukossa 5.4:

TAULUKKO 5.4: Eteran oman pääoman erittely 2016 ja 2017, milj. euroa

	31.12.2017	31.12.2016
Pohjarahasto	5,0	5,0
Sidotun ja vapaan oman pääoman rahastot	0,0	0,1
Tilikauden ja edellisten tilikausien voitot	54,2	51,3
Yhteensä	59,2	56,4

Vakavaraisuuspääoma

Sulautuvan yhtiön vakuutuskannan mukana siirtyy myös vakuutuskannan vakavaraisuuspääoma ja niitä vastaavat varat. Käyvän arvon mukaisesta taseesta ilmenee katettavat velat ja niitä kattava omaisuus, joka on arvostettu käypään arvoon. Taulukossa 5.5 on esitetty arvio Eteran vakavaraisuuspääoman eristä ja taulukossa 5.6 tase käyvin arvoon.

TAULUKKO 5.5: Arvio Eteran vakavaraisuuspääomasta 31.12.2017, milj. euroa

	31.3.2017	31.12.2017
Oma pääoma	56,4	59,2
Poistoero	0,7	0,7
Osittamaton lisävakuutusvastuu	-154,8	-284,9
Yhteensä	-97,7	-225,0
Arvostuserot yhteensä	900,2	1068,1
Tasotusmäärä	124,3	140,0
Muut erät	-26,0	-26,4
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	900,8	956,8
Työeläkeyhtiön vähimmäispääomavaatimus	183,0	217,7

TAULUKKO 5.6: Eteran tase käyvin arvoin 2016 ja 2017

Vastaavaa	2017	2016	Vastattavaa	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet	22,5	22,3	Vakavaraisuuspääoma pl muut erät	983,1	871,8
Sijoitukset käyvin arvoin	6111,6	5828,8	<i>oma pääoma</i>	59,2	56,47
Saamiset	238,0	231,1	<i>varaukset</i>	0,7	0,8
Muu omaisuus	436,7	354,5	<i>osittamaton lisävakuutusvastuu</i>	-284,9	-297
Siirtosaamiset	23,8	20,3	<i>vakavaraisuuspääomaan luettava tasoitusmäärä</i>	140,0	213,4
Yhteensä	6832,6	6457,0	<i>arvostuserot</i>	1068,1	898,3
			Varsinainen vastuuelka	5492,2	5014,1
			Muut vastuuelan erät	172,1	435,0
			<i>ositettu lisävakuutusvastuu</i>	13,5	12,5
			<i>osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu</i>	135,0	50,4
			<i>vastuuelkaan luettava tasoitusmäärä</i>	23,5	372,1
			Saadut ennakot ja siirtovelat	185,2	136,0
			Yhteensä	6832,6	6457,0

Taulukossa 5.7 on esitetty sijoitukset käyvin arvoin pääluokittain. Osuudet rahastoista sisältyvät vastaavaan pääluokkaan ja korkosijoitukset sisältävät myös rahamarkkinasijoitukset ja talletukset. Muut sijoitukset muodostuvat pääasiassa hedge-rahastosijoituksista.

TAULUKKO 5.7: Arvio sijoitusten jakaumasta käyvin arvoin sisältäen kertyneet korot 2016 ja 2017, milj. euroa

	2017	2016
Korkosijoitukset	2470,0	2679,6
Osakesijoitukset	2145,0	1714,2
Kiinteistösijoitukset	1235,0	1142,8
Muut sijoitukset	650,0	533,8
Sijoitukset yhteensä	6500,0	6070,3

Kaikki omaisuuserät sekä Eterassa että Ilmarisessa on lähtökohtaisesti arvostettu kirjanpitolain, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja vakuutusyhtiölain, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Etera ja Ilmarinen käyttävät saman tyyppistä arvostustapaa myös kiinteistöjen arvon määrittämisessä.

5B. SULAUTUMISEN SUUNNITELTU VAIKUTUS VASTAANOTTAVAAN YHTIÖÖN

Sulautuminen kasvattaa vastaanottavan yhtiön tasetta. Ilmarisen vastuuelka ja taseen loppusumma kasvavat sulautumishetkellä noin 5,5 miljardilla eurolla. Taulukossa 5.8 on esitetty arvio vastaanottavan yhtiön taseesta vuoden 31.12.2017 ja välittömästi yhdistymisen jälkeen 1.1.2018.

TAULUKKO 5.8: Vastaanottavan yhtiön arvioitu tase kirjanpitoarvoin vuoden 2017 lopussa ja yhdistymisen jälkeen 1.1.2018

Tase kirjanpitoarvoin 2016		Ilmarinen	Ilmarinen	Ilmarinen
€M		2016	2017E	1.1.2018
Aineettomat hyödykkeet		41,4	40,3	62,8
Sijoitukset		31 036,9	32 318,1	37 361,5
Saamiset		5 092,3	4 850,0	5 088,0
Muu omaisuus		1 047,5	1 050,0	1 486,7
Siirtosaamiset		231,0	230,0	253,8
VASTAAVAA		37 449,1	38 488,4	44 252,8
Omapääoma		104,0	109,2	168,3
Varaukset		5,1	5,1	5,8
Vastuuelka		31 458,6	31 755,7	37 255,1
Saadut ennakot ja siirtovelat		5 881,3	6 618,4	6 823,6
VASTATTAVAA		37 449,0	38 488,4	44 252,8

Sijoitusten arvioidut arvostuserot vastaanottavan yhtiön vakavaraisuuspääomassa 31.12.2017 on esitetty taulukossa 5.9.

TAULUKKO 5.9: Sijoitusten arvostuserot vastaanottavassa yhtiössä, milj. euroa

	31.12.2016	31.12.2017E	Ilmarinen
Korkosijoitukset	267,5	340,9	455,3
Osakkeet	3 530,4	4 544,4	5 196,5
Kiinteistöt	993,4	1 153,2	1 305,8
Muut	1 173,0	1 371,3	1 520,3
	5 964,2	7 409,9	8 478,0

Taulukossa 5.10 esitetään arvio yhdistyneen yhtiön vakavaraisuuspääomasta ja vakavaraisuusasteesta välittömästi yhtiöiden sulaututtua.

TAULUKKO 5.10: Yhdistyneen yhtiön vakavaraisuuspääoma, milj. euroa

	Etera 31.12.2017	Ilmarinen 31.12.2017	Ilmarinen 1.1.2018
Oma pääoma	59,2	109,1	168,2
Poistoero	0,7	5,1	5,8
Osittamaton lisävakuutusvastuu	-284,9	1406,4	1265,0
Yhteensä	-225,0	1520,6	1439,0
Arvostuserot yhteensä	1068,1	7409,9	8478,0
Tasoitusbäärä	140,0	0,0	0,0
Muut erät	-26,4	-40,3	-66,7
Vakavaraisuuspääoma	956,8	8890,1	9850,3
Vastuovelka vakavaraisuuslaskennassa	5656,2	30330,5	35963,2
Vakavaraisuusaste	116,9 %	129,3 %	127,4 %
Vakavaraisuusasema	1,47	1,79	1,75
Työeläkeyhtiön vähimmäispääomavaade	217,7	1 658,1	1 875,7

LIITE 5.1

VASTUUVELAN, SEN KATTEEN JA VAKAVARAISUUSPÄÄOMAN ARVIOINNIN POHJANA OLEVAT OLETUKSET

Tuloslaskelman arvioinnin pohjana olevat oletukset

L5.1A: Sulautuva yhtiö

TyEL-palkkasumman kasvu: arvio Eteran vakuuttaman TyEL-palkkasumman kasvusta vuodelle 2017 on 3,0 % (hetken 16.6.2017 perusteella tehty arvio pohjautuen alkuvuoden 2017 kehitykseen).

YEL-työtulosumman kasvu: arvio Eteran vakuuttaman YEL-työtulosumman kasvusta vuodelle 2017 on 6,7 % (hetken 16.6.2017 perusteella tehty arvio pohjautuen alkuvuoden 2017 kehitykseen).

Maksutulo: kasvu on arvioitu TyEL-palkkasumman ja YEL-työtulosumman kasvuarvioiden perusteella. Maksutulo-arviossa on myös otettu huomioon mm. yleinen vakuutusmaksutason muutos, Eteran vakuuttamien henkilöiden ikäjakauma sekä työnantajien palkkasummajakauma. Luottotappiot on arvioitu aiempien vuosien toteuman mukaisiksi.

Korvauskulut: maksetut eläkkeet on arvio vuoden 2017 aikana eläkkeensaajille maksettavista eläkkeistä; vastuunjakokorvaukset on arvioitu TyEL:n ja YEL:n osalta ETK:n alkuvuonna maksamien vastuunjakoennakoiden, ETK:n järjestelmäkohtaisten arvioiden, Eteran TyEL-palkkasumman ja YEL-työtulosumman kasvuarvioiden sekä Eteran saaman arvioidun tasausmaksutulon perusteella.

Sijoitustoiminnan omaisuuslajikohtaiset tuotot: arvioitu siten, että koko vuoden tuotto kunkin omaisuuslajin osalta jatkuu trendinomaisesti vuoden loppuun hetken 31.5.2017 mukaisesti. Sijoitustoiminnan tuotot on arvioitu nettotuoton perusteella ilman sijoitustoiminnan liikekuluja.

Liikekulut: arvioitu toiminnoittain. Liikekulut ovat Eteran hallituksen vahvistaman budjetin mukaisia.

Poistot: arvioitu taseessa hetkellä 31.5.2017 olleen omaisuuden perusteella. Taseeseen ei ole oletettu tulevan uusia aktivoituvia tietotekniikkakuluja loppuvuoden 2017 aikana.

Vastuuelan muutos: laskettu TyEL:n mukaisen eläkevakuutuksen erityisperusteiden mukaisesti arvioitujen tilinpäätösvastuiden 2017 ja 2016 erotuksena. Tämän lisäksi Eteran osalta arvioissa on huomioitu sosiaali- ja terveysministeriöltä haettavat perustemuutokset hetkelle 31.12.2017.

Verot: ei maksettavaa.

Ylijäämä: määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien TyEL:n mukaisen eläkevakuutuksen erityisperusteiden mukaisesti

Taseen arvioinnin pohjana olevat oletukset

Varsinainen vastuuelka ml tasausvastuu 31.12.2017: arvioitu TyEL:n mukaisen eläkevakuutuksen erityisperusteiden mukaisesti ns. tilinpäätöskaavoilla hetkelle 31.12.2017. Lopulliset vastuut 31.12.2016 on laskettu TyEL:n mukaisen eläkevakuutuksen erityisperusteiden mukaisesti. Vastuunjakosuureiden ja osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun arvioinnissa-tarvittavat

parametrit ovat ETK:n LT-ennusteen 31.5.2017 mukaiset. Tämän lisäksi Eteran osalta vuoden 2017 arvioissa on huomioitu sosiaali- ja terveysministeriöltä haettavat perustemuutokset hetkelle 31.12.2017.

Osittamaton lisävakuutusvastuu: arvioitu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien TyEL:n mukaisen eläkevakuutuksen erityisperusteiden mukaisesti. Siirto asiakashyvityksiin on arvioitu em. perusteiden ns. maksimimäärän mukaisena.

Ositettu lisävakuutusvastuu: TyEL:n mukaisen eläkevakuutuksen erityisperusteiden ns. maksimisiirto.

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu: arvioitu TyEL:n mukaisen eläkevakuutuksen erityisperusteiden mukaisesti käyttäen ETK:n LT-ennusteen 31.05.2017 j-kerroinarviota vuodelle 2017.

Tasoituspääomien määrä arvioitu Eteran TyEL:n mukaisen vakuutuksen erityisperusteiden mukaisesti hetkelle 31.12.2017. Arviossa on otettu huomioon hetkelle 31.12.2017 haettavat muutokset erityisperusteisiin sekä vuodelle 2017 arvioitu työkyvyttömyyseläkeliikeen tulos.

Sijoitusomaisuuden arvo taseessa: arvioitu allokoimalla sijoitettavat varat omaisuuseriin Eteran strategisen allokation mukaisesti.

Muut taseen saamiset: arvioitu hetken 31.5.2017 perusteella

Muut taseen velat: arvioitu hetken 31.5.2017 perusteella

Vakavaraisuuspääoman ja vastuuvelan katteena olevan omaisuuden arvioinnin pohjana olevat oletukset

Arvostuserot on laskettu käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotuksena.

Sijoitusomaisuuden käypä arvo: arvioitu huomioimalla 31.12.2016 käypään arvoon arvioidut varat ja kasvatettu niitä vuoden 2017 tuotto-oletusten ja uusien sijoitettavien varojen perusteella.

Kiinteistösijoitusten käypä arvo: arvioitu huomioimalla 31.12.2016 käypään arvoon arvioidut varat ja kasvatettu niitä vuoden 2017 tuotto-oletusten ja uusien sijoitettavien varojen perusteella.

Noteerattujen osakkeiden ja osuuksien käyvät arvot: arvioitu huomioimalla 31.12.2016 käypään arvoon arvioidut varat ja kasvatettu niitä vuoden 2017 tuotto-oletusten ja uusien sijoitettavien varojen perusteella.

Noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien käyvät arvot: arvioitu huomioimalla 31.12.2016 käypään arvoon arvioidut varat ja kasvatettu niitä vuoden 2017 tuotto-oletusten ja uusien sijoitettavien varojen perusteella.

Rahoitusmarkkinavälineisiin kuuluvien joukkolainojen ja rahamarkkinainstrumenttien käyvät arvot: arvioitu huomioimalla 31.12.2016 käypään arvoon arvioidut varat ja kasvatettu niitä vuoden 2017 tuotto-oletusten ja uusien sijoitettavien varojen perusteella.

Valuuttakurssit: arvio vuoden lopun tilanteesta sisältyy edellisten omaisuuslajien arvonmuutoksiin.

Lainasaamisten, muiden saamisten ja talletusten käypänä arvo: nimellisarvo tai sitä alempi todennäköinen arvo.

Oma pääoma on laskettu edellisvuoden oman pääoman ja tilikauden tuloksen perusteella.

Arvio sulautuvan yhtiön tuloslaskelmasta ja taseesta vuodelle 2017

TAULUKKO L5.1: Eteran tuloslaskelma, milj. euroa

	2017E	2016
Vakuutusmaksutulo	751,1	713,3
Sijoitustoiminnan nettotuotto	247,3	275,4
Maksetut korvaukset	-813,8	-803,1
Vastuuvelan muutos	-153,9	-158,8
Lakisääteiset maksut	-1,8	-1,8
Liikekulut	-25,1	-21,5
Vakuutustekninen tulos	3,9	3,5
Muut erät	-1,1	-1,1
Tilikauden voitto/tappio	2,8	2,4

TAULUKKO L5.2: Eteran tase, milj. euroa

Vastaavaa	2017E	2016	Vastattavaa	2017E	2016
Aineettomat hyödykkeet	22,5	22,3	Oma pääoma	59,2	56,4
Sijoitukset	5 043,4	4 930,4	Varaukset	0,7	0,8
Saamiset	238,0	231,1	Varsinainen vastuuvelka	5 492,2	5 014,1
Muu omaisuus	436,7	354,5	Muut vastuuvelan erät	27,2	351,3
Siirtosaamiset	23,8	20,3	Saadut ennakot ja siirtovelat	185,2	136,0
Yhteensä	5 764,4	5 558,7	Yhteensä	5 764,4	5 558,7

Arvio sulautuvan yhtiön taseen ulkopuolisista vastuista 31.12.2017

TAULUKKO L5.3: Arvio Eteran taseen ulkopuolisista vastuista 31.12.2017

	Arvio taseen ulkopuolisista vastuista 31.12.2017, milj. euroa
Pohjantähti takuupääoma	3,9
Yhteensä	3,9

Sijoitusten arvioidut arvostuserot sulautuvan yhtiön vakavaraisuuspääomassa 31.12.2017

TAULUKKO L5.4: Eteran sijoitusten arvostuserot, milj. euroa

	2017E	2016
Korkosijoitukset	114,4	118,9
Osakesijoitukset	652,1	518,7
Kiinteistösijoitukset	152,6	139,1
Muut sijoitukset	149,0	121,5
Sijoitukset yhteensä	1 068,1	898,3

Arvio sulautuvan yhtiön tilivuoden tuloksen muodostumisesta 31.12.2017

TAULUKKO L5.5: Tulosanalyysi 2017, milj. euroa

Tulosanalyysi on esitetty FIVA:n Eteraa erikseen koskevien määräysten ja ohjeiden edellyttämässä muodossa. Tulos poikkeaa tältä osin laskuperusteiden mukaan lasketusta tuloksesta.

	2017E	2016
Tuloksen synty		
Vakuutusliikkeen tulos	19,3	18,9
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	98,6	135,9
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	417,2	382,1
- Vastuuvelan tuottovaatimus	-318,6	-246,2
Hoitokustannustulos	3,8	10,6
Muu tulos	1,9	1,6
Kokonaistulos	123,6	167,0
Tuloksen käyttö		
Vakavaraisuuden muutokseen	111,4	134,3
Vakavaraisuuspääomaan luettavan tasoitusmäärän muutokseen	22,5	-1,4
Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutokseen	-83,8	23,8
Arvostuserojen muutokseen	169,9	107,6
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	0,0	1,9
Tilikauden voittoon	2,8	2,4
Muuhun tasoitusmäärän muutokseen	-1,3	20,2
Siirtoon asiakashyvityksiin	13,5	12,4
Yhteensä	123,6	167,0

L5.1B: Vastaanottava yhtiö

TyEL-palkkasumman kasvu: Ilmarisen arvion mukaan sen asiakasyritysten palkkasumma ei kasva lainkaan vuonna 2017

YEL-työtulosumman kasvu: kasvuksi on oletettu 0,3 %

Maksutulo: kasvu arvioitu palkkasumman ja työtulosumman kasvuarvioiden perusteella. Luottotappiot on arvioitu aiempien vuosien toteuman mukaisiksi.

Korvauskulut: maksetut eläkkeet on arvio vuoden 2017 aikana eläkkeensaajille maksettavista eläkkeistä; vastuunjakokustannukset on arvioitu TyEL:n ja YEL:n osalta ETK:n vastuunjakoennusteiden pohjalta.

Sijoitustoiminnan omaisuuslajikohtaiset tuotot: arvioitu siten, että koko vuoden tuotto kunkin omaisuuslajin osalta säilyy vuoden lopussa 31.5.2017 tasolla. Sijoitustoiminnan tuotot on arvioitu nettotuoton perusteella ilman sijoitustoiminnan liikekuluja.

Liikekulut: arvioitu toiminnoittain ja esitetään virallisen tuloslaskelman esitystavan mukaan. Liikekulut ovat Ilmarisen hallituksen vahvistaman budjetin mukaisia.

Poistot: arvioitu taseessa 31.12.2016 olleen omaisuuden perusteella. Taseeseen ei ole oletettu tulevan uusia aktivoituvia tietotekniikkakuluja vuoden 2017 aikana.

Vastuuvelan muutos: laskettu vuoden 2017 lopun arvion ja 31.12.2016 tilinpäätösvastuiden erotuksena.

Verot: ei maksettavaa.

Ylijäämä: määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien erityislaskuperusteiden mukaisesti.

Taseen arvioinnin pohjana olevat oletukset

Varsinainen vastuuvelka ml tasausvastuu 31.12.2017: arvioitu tilinpäätöskaavoilla vuoden 2017 loppuun. Vastuuvelan, maksujen ja vastuunjakosuureiden laskennassa tarvittavat parametrit ovat ETK:n LTE-ennusteen mukaiset.

Osittamaton lisävakuutusvastuu: arvioitu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Siirto asiakashyvityksiin on arvioitu laskuperusteiden maksimimäärän mukaisena.

Ositettu lisävakuutusvastuu: tulokseen perustuva maksimisiirto.

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu: arvioitu ETK:n LT-ennusteen perusteella j-kertoimen arvolla 11,49%.

Sijoitusomaisuuden arvo taseessa: arvioitu allokoimalla sijoitettavat varat omaisuuseriin siten, että eri allokaatiopainot säilyvät vuoden 2017 lopussa samoina kuin 31.12.2016.

Muut taseen saamiset: arvioitu 31.12.2016 sijoitusomaisuuden perusteella ja vakuutusmaksun tarkistusmaksuarvio 31.5.2016 sisään tulleiden vakuutusmaksuennakoiden perusteella.

Muut taseen velat: arvioitu 31.12.2016 perusteella.

Vakavaraisuuspääoman ja vastuvelan katteena olevan omaisuuden arvioinnin pohjana olevat oletukset

Arvostuserot on laskettu käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotuksena.

Sijoitusomaisuuden käypä arvo: arvioitu huomioimalla 31.12.2017 käypään arvoon arvioidut muutokset vuoden 2017 tuotto-oletusten ja uusien sijoitettavien varojen perusteella.

Kiinteistösijoitusten käypä arvo: määritelty vuoden 2017 tuotto-oletuksen perusteella sekä tukeutuen ulkopuolisen, auktorisoidun kiinteistöarvioijan 31.12.2016 tilinpäätöstä varten antamiin lausuntoihin.

Noteerattujen osakkeiden ja osuuksien käyvät arvot: arvioitu perustuen vuoden 2017 tuotto-oletukseen.

Noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien käyvät arvot: arvioitu perustuen vuoden 2017 tuotto-oletukseen.

Rahoitusmarkkinavälineisiin kuuluvien joukkolainojen ja rahamarkkinainstrumenttien käyvät arvot: arvioitu vuoden 2017 tuotto-oletuksen perusteella.

Valuuttakurssit: oletettu säilyvän vuoden 2016 lopun tasolla.

Lainasaamisten, muiden saamisten ja talletusten käypänä arvo: nimellisarvo tai sitä alempi todennäköinen arvo.

Laskelmissa on oletettu valuuttajohdannaisia rollattavan eteenpäin koko vuoden. Korkojohdannaisen tuloksen oletetaan olevan 31.5.2017 tilanteen mukainen.

Oma pääoma on laskettu edellisvuoden oman pääoman ja tilikauden tuloksen perusteella.

LIITE 5.2

Vakuutustekniset laskelmat

M€	ILMARINEN		ETERA		YHTEENSÄ ILMARINEN	
	31.12.2016 tilinpäätös	31.12.2017 €	31.12.2016 tilinpäätös	31.12.2017 €	31.12.2017 €	1.1.2018 *) €
VAKUUTUSMAKSUVASTUUN ERITTELY						
1. TyEL VAKUUTUSMAKSUVASTUU						
1 TyEL-VAKUUTUS	14 364,5	14 610,2	2 602,8	2 851,3	17 461,4	17 461,4
2 LISÄELÄKEVAKUUTUS JA TAE	78,7	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	14 443,1	14 610,2	2 603,8	2 851,3	17 461,4	17 461,4
2. YEL VAKUUTUSMAKSUVASTUU						
1 PERUSVAKUUTUS	18,6	18,8	6,8	8,0	26,8	26,8
2 LISÄELÄKEVAKUUTUS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	18,6	18,8	6,8	8,0	26,8	26,8
YHTEENSÄ 1 JA 2	14 461,7	14 629,0	2 610,6	2 859,3	17 488,3	17 488,3
3. LISÄVAKUUTUSVASTUU VA JA OSAKETUOTTOSIDONNAINEN LISÄVAKUUTUSVASTUU						
1 OSITTAMATON VASTUU VA0	1 522,6	1 406,4	-297,0	-284,9	1 121,5	1 265,0
2 OSITETUN VASTUUN OSA VA1	102,0	115,0	12,5	13,5	128,5	128,5
3 OSAKETUOTTOSID. VASTUU	285,5	772,6	50,4	135,0	907,6	907,6
YHTEENSÄ	1 910,1	2 294,0	-234,1	-136,4	2 157,6	2 301,1
VAKUUTUSMAKSUVASTUU YHT.	16 371,8	16 923,0	2 376,5	2 722,9	19 645,9	19 789,4
KORVAUSVASTUUN ERITTELY						
1. ALKANEIDEN ELÄKKEIDEN KORVAUSVASTUU						
1 TyEL-VAKUUTUS	13 984,8	14 564,9	2 403,2	2 631,5	17 196,4	17 196,4
2 TEL-LISÄELÄKEVAK. JA TAE	167,1	261,8	0,4	1,4	263,2	263,2
3 YEL:N LISÄELÄKEVAK.	7,3	6,1	0,0	0,0	6,1	6,1
YHTEENSÄ	14 159,2	14 832,7	2 403,5	2 632,9	17 465,6	17 465,6
2. TASOITUSVASTUU						
1 TyEL-VAKUUTUS	905,2	0,0	585,4	163,5	163,5	0,0
2 TEL-LISÄELÄKEVAK. JA TAE	22,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
3 JÄLLEENVAKUUTUS						
1 ULKOM.HENKILÖVAK.JV.	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	927,6	0,0	585,5	163,5	163,5	0,0
KORVAUSVASTUU YHTEENSÄ	15 086,9	14 832,7	2 989,0	2 796,4	17 629,2	17 465,6
VASTUUVELKA YHTEENSÄ	31 458,7	31 755,7	5 365,5	5 519,3	37 275,1	37 255,1

*) Huomioitu Ilmarisen laskuperustemuutos per 1.1.2018

KPMG Oy Ab
Töölönlahdenkatu 3 A
PL 1037
00101 HELSINKI

Puhelin 020 760 3000
www.kpmg.fi

Tilintarkastajan lausunto

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran yhtiökokoukselle

Olemme suorittaneet kohtuullisen varmuuden antavan toimeksiannon, joka koskee Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hallitusten laatimaa 29.6.2017 päivättyä sulautumissuunnitelmaa. Sulautumissuunnitelman ehtojen mukaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera sulautuu Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariseen. Sulautumisen ehtojen mukaan sulautuvan yhtiön vakuutuksenottajista ja vakuutetuista, jotka ovat sen osakkaita sulautumisen täytäntöönpanohetkellä, tulee sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröinnillä vastaanottavan yhtiön osakkaita. Muuta sulautumisvastiketta ei makseta vakuutuksenottajille eikä vakuutetuille.

Hallituksen vastuu

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran hallitukset ovat vastuussa sulautumissuunnitelman laatimisesta ja siitä, että se antaa vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot perusteista, joiden mukaan sulautumisvastike määrätään, sekä vastikkeen jakamisesta.

Tilintarkastajan riippumattomuus ja laadunvalvonta

Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme toimeksiantoa ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Tilintarkastaja soveltaa kansainvälistä laadunvalvontastandardia ISQC 1 ja näin ollen ylläpitää kattavaa laadunvalvontajärjestelmää, johon sisältyy dokumentoituja toimintaperiaatteita ja menettelytapoja eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettavien säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista koskien.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa tarkastuksen perusteella lausunto sulautumissuunnitelmasta. Olemme suorittaneet kohtuullisen varmuuden antavan toimeksiannon kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin ISAE 3000 mukaisesti. Tarkastukseen kuuluu toimenpiteitä evidenssin hankkimiseksi siitä, onko sulautumissuunnitelmassa annettu vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot perusteista, joiden mukaan sulautumisvastike määrätään, sekä vastikkeen jakamisesta.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa evidenssiä.

Lausunto

Vakuutusyhtiölain 19 luvun 3§:n ja osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:n mukaisena lausuntona esitämme, että sulautumissuunnitelmassa on kaikilta olennaisilta osiltaan annettu vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot perusteista, joiden mukaan sulautumisvastike määrätään ja siitä, ettei muuta vastiketta osakkuuden lisäksi jaeta.

Helsingissä 29. kesäkuuta 2017

KPMG OY AB

Marcus Tötterman
KHT

SB A-M

Building a better
working world

Ernst & Young Oy
Alvar Aallon katu 5 C
00100 Helsinki
Finland

Puhelin 0207 280 190
www.ey.com/fi
Y-tunnus 2204039-6,
kotipaikka Helsinki

Tilintarkastajan lausunto

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen yhtiökokoukselle

Olemme suorittaneet kohtuullisen varmuuden antavan toimeksiannon, joka koskee Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran hallitusten laatimaa 29.6.2017 päivättyä sulautumissuunnitelmaa. Sulautumisen ehtojen mukaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran vakuutuksenottajista ja vakuutetuista, jotka ovat sen osakkaita sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröintihetkellä, tulee sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröinnillä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen osakkaita. Muuta sulautumisvastiketta ei makseta vakuutuksenottajille eikä vakuutetuille.

Hallituksen vastuu

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran hallitukset ovat vastuussa sulautumissuunnitelman laatimisesta ja siitä, että se antaa vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot perusteista, joiden mukaan sulautumisvastike määrätään, sekä vastikkeen jakamisesta.

Tilintarkastajan riippumattomuus ja laadunvalvonta

Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme toimeksiantoa ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Tilintarkastaja soveltaa kansainvälistä laadunvalvontastandardia ISQC 1 ja näin ollen ylläpitää kattavaa laadunvalvontajärjestelmää, johon sisältyy dokumentoituja toimintaperiaatteita ja menettelytapoja eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettavien säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista koskien.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa tarkastuksen perusteella lausunto sulautumissuunnitelmasta ja siitä onko sulautuminen omiaan vaarantamaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen nykyisten velkojen maksun. Olemme suorittaneet kohtuullisen varmuuden antavan toimeksiannon kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin ISAE 3000 mukaisesti. Tarkastukseen kuuluu toimenpiteitä evidenssin hankkimiseksi siitä, onko sulautumissuunnitelmassa annettu vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot perusteista, joiden mukaan sulautumisvastike määrätään, sekä vastikkeen jakamisesta ja siitä, onko sulautuminen omiaan vaarantamaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen nykyisten velkojen maksun.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa evidenssiä.

Building a better
working world

Sivu 2

Lausunto

Vakuutusyhtiölain 19 luvun 3§:n ja osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:n mukaisena lausuntona esitämme, että sulautumissuunnitelmassa on kaikilta olennaisilta osiltaan annettu vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot perusteista, joiden mukaan sulautumisvastike määrätään, sekä vastikkeen jakamisesta. Käsityksemme mukaan sulautuminen ei ole omiaan vaarantamaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen nykyisten velkojen maksua.

Helsinki 29.6.2017

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Harri Pärssinen
KHT